

สถานภาพ : วิชาเลือกในหมวดการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
: วิชาเลือกในกลุ่มวิชาโท คณะอักษรศาสตร์

กำหนดการเปิดสอน : ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564 วันศุกร์ เวลา 09.00 – 12.00 น.
ห้อง 501/21 อาคารมหาจักรีสิรินธร และทางออนไลน์ผ่านระบบ CU
Blackboard

สังเขปเนื้อหา

ตำนาน และคติความเชื่อในพระพุทธศาสนาและศาสนาฮินดูที่เกี่ยวข้องกับประติมานวิทยา ได้แก่ รูป
เคารพงานประติมากรรมเพื่อประดับตกแต่ง การวิเคราะห์และตีความ รวมทั้งรูปแบบการถ่ายทอดมโนทัศน์ทาง
ศิลปวิทยาการผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการสอน

นิสิตสามารถ:

1. นิสิตสามารถอธิบายคติความเชื่อทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์รูปแบบประติมานวิทยาใน
ประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง
2. นิสิตสามารถอธิบายเชิงวิเคราะห์รูปแบบการถ่ายทอดมโนทัศน์ทางศิลปะผ่านผลงานจิตรกรรม
ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม
3. นิสิตสามารถอธิบายและประเมินคุณค่าประติมานวิทยาที่มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรม

หัวข้อเนื้อหา

1. กำเนิดและพัฒนาของศาสนาความเชื่อในชมพูทวีป
* การสร้างรูปเคารพอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาและคติความเชื่อ
2. การเผยแพร่อารยธรรมอินเดียสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
* สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
3. ประติมานวิทยายุคแรกในดินแดนประเทศไทย
* กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี * กลุ่มวัฒนธรรมเขมร * กลุ่มวัฒนธรรมศรีวิชัย
4. ประติมานวิทยาในประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 – 20
* สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
* กลุ่มวัฒนธรรมอุไทย ล้านนา สุโขทัย * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ
5. ประติมานวิทยาในประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 - 24
* สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
* กลุ่มวัฒนธรรมอยุธยาและท้องถิ่น
6. ประติมานวิทยาสยามประเทศ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 – 26
* กลุ่มวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ร่วมสมัย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การบรรยายและทำกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนรวมถึงการเรียนออนไลน์สัปดาห์ละ 2 – 3 ชั่วโมง (ตามที่คุณสอนนัดหมายโดยปรับรูปแบบตามสถานการณ์โรคระบาด)
2. การศึกษานอกสถานที่ในชั่วโมงเรียนและการเดินทางไปฝึกปฏิบัติ (Field Work) ณ แหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ตลอดจนแหล่งวัดและชุมชนที่มีความสำคัญต่างๆ ในประเทศไทย (โดยการศึกษาด้วยตัวเอง)
3. การจัดกิจกรรมการทำรายงานส่วนบุคคล โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้ห็นิสิตทำโครงการภาคสนาม (Field Work) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแหล่งที่มีศิลปะโบราณวัตถุสถานที่สำคัญของไทย

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการบรรยาย
2. หนังสือ วารสาร บทความ เฉพาะเรื่องตามแต่ผู้สอนจะมอบหมายให้ใช้ประกอบการค้นคว้า
3. หนังสือและบทความที่มีเนื้อหาในขอบเขตวิชาโบราณคดีในประเทศไทยที่มีอยู่ในหอสมุด

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์สถาพร อรุณวิลาศ
วิทยากรจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

การวัดผล

1. ประเมินผลจากใบงานที่ได้รับมอบหมาย	ร้อยละ 20
2. การทำรายงานและนำเสนอผลงานประจำภาค	ร้อยละ 35
3. การสอบปลายภาค	ร้อยละ 45

เกณฑ์การวัดผล ใช้ระบบอิงเกณฑ์

ระดับคะแนน

A	= 80	คะแนนและมากกว่า
B+	= 75 - 79	คะแนน
B	= 70 - 74	คะแนน
C+	= 65 - 69	คะแนน
C	= 60 - 64	คะแนน
D+	= 55 - 59	คะแนน
D	= 50 - 54	คะแนน
F	= 49	คะแนนและน้อยกว่า

กำหนดการสอบปลายภาค

วันศุกร์ที่ 6 พฤษภาคม 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น. ทั้งสองตอนเรียน

สถานที่ติดต่อ

1. ชักถามข้อสงสัยเบื้องต้น ปรีษาเรื่องรายงาน และส่งงาน ผ่านผู้ช่วยสอน คุณปรีนทร อยู่คงแก้ว (พี่หญิง) ทาง Line Group , e-mail: parinthon.y@gmail.com หมายเลขโทรศัพท์ 087-061-9995
2. มีปัญหาทางวิชาการ เช่น ชักถามข้อสงสัย ขอถอนรายวิชา ติดต่อ อาจารย์สถาพร อรุณวิลาศ ทาง e-mail:Sthaporn.A@chula.ac.th
3. สถานที่ติดต่อเฉพาะสถานการณ์ปกติ (มหาวิทยาลัยเปิดทำการ) หน่วยบริหารวิชาอารยธรรมไทย อาคารบรมราชกุมารี ชั้น 13 ห้อง 1307 หมายเลขโทรศัพท์ 02-218-1877 โทรสาร 02-218-4643

หมายเหตุ: หากมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงจากทางมหาวิทยาลัย ทางหน่วยวิชาจะพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยจะแจ้งให้กับนิสิตได้ทราบ ผ่านทาง CU BLACKBOARD, Line group และ e-mail address ตามข้อมูลทีนินสิตได้แจ้งมา

ป้ายประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย:

ประกาศและแจ้งข้อมูลทั่วไป ตารางสอน ตารางสอบ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนใน application line: QR CODE

หนังสือประกอบการค้นคว้า

- ไชศรี ศรีอรุณ. พระพุทธรูปรอบองค์พระปฐมเจดีย์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2539.
- เชษฐ์ ดิงสัญชลี. พระพุทธรูปอินเดีย. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2554.
- โชติ กัลยาณมิตร. พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง. กรุงเทพฯ: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2518.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. ศิลปะทักษิณก่อนพุทธศตวรรษที่ 19. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2523.
- _____. ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2533.
- ผาสุข อินทรารุช. พุทธศาสนาและประติมานวิทยา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2530.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. พระพุทธรูปในประเทศไทย: รูปแบบ พัฒนาการ และความเชื่อของคนไทย. กรุงเทพฯ: สมาพันธ์, 2556.
- ศุภย์โบราณคดีภาคเหนือ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พุทธศิลป์ล้านนา: คุณค่า ศรัทธา และการอนุรักษ์. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- สมคิด จิระทัศนกุล. วัด: พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- _____. คติสัญลักษณ์และความหมายของซุ้มประตูหน้าต่างไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2546
- สมิธิ ศิริภัทร์และมยุรี วีระประเสริฐ. ศิลปกรรมบนแผ่นทับหลัง. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2533.
- สันติ เล็กสุขุม. ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ): การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างในศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2554.
- สุนทร ณ รัชชี. ปรัชญาอินเดีย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. ศิลปะในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: มติชน, 2550.
- สุรพล ดำริห์กุล. ประวัติศาสตร์และศิลปะศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2547.
- สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, หม่อมราชวงศ์. พระพุทธรูปปฏิมาในพระบรมมหาราชวัง. กรุงเทพฯ: สำนักกราชเลขาธิการ, 2535.
- เสนอ นิลเดช. ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- เสมอชัย พูลสุวรรณ. สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 – 24. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- เอกสุดา สิงห์ลำพอง. เทวปฏิมาสยาม. นนทบุรี: มิวเซียมเพรส, 2553.

ภาษาอังกฤษ

John Guy. LOST KINGDOM HINDU – BUDDHIST SCULPTURE OF EARLY SOUTHEAST ASIA. BANGKOK: River books. 2014.

Thanyakarn Wong-on Author. SUKHOTHAI AND SI SATCHANALAI CEREMICS Inspiration and Realization. Bangkok: Bangkok Printing, 2012.

บทความต่างๆ ในวารสารที่ควรอ่านประกอบ

ศิลปากร	นิตยสารทางวิชาการของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรมออกทุกสองเดือน
ศิลปวัฒนธรรม	วารสารวิชาการที่รวมเรื่องราวหลายด้าน เน้นเฉพาะหัวข้อที่สัมพันธ์กับวิชา ได้แก่ ศิลปะ โบราณคดี มานุษยวิทยา จารึก เป็นต้น

เมืองโบราณ

วารสารทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม โบราณคดี
ศิลปะและวัฒนธรรม

วารสารของสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานบางแห่งที่ลงบทความเกี่ยวข้องกับ
ศาสตร์ทางศิลปะและโบราณคดี

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์ที่นิสิตสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์

1. สำนักวิทยทรัพยากร (ห้องสมุด) จุฬาฯ
- <https://www.car.chula.ac.th/>
2. ฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร
- การสืบค้นแบบ one search: <http://www.thapra.lib.su.ac.th/thapra/#tabs-4>
- คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร: <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/>
- ฐานข้อมูลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (สืบค้นในสาขาวิชา ประวัติศาสตร์
สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ศิลปะ และโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ เป็นต้น) :
<http://www.graduate.su.ac.th/dspace/index.php>
3. คลังทรัพยากรดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- <https://library.tu.ac.th/th/tu-digital-resources>
4. มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- <http://openbase.in.th/textbookproject>
5. กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- ระบบคลังข้อมูลดิจิทัลทางมรดกศิลปวัฒนธรรม:
<http://www.digitalcenter.finearts.go.th/list-book/category/ebooks>
- หนังสืออิเล็กทรอนิกส์: <https://www.finearts.go.th/main/categorie/ebook>
- หอสมุดดิจิทัล สำนักหอสมุดแห่งชาติ: <http://mobile.nlt.go.th/ebookall/search>
- พิพิธภัณฑ์เสมือนจริง <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/index.php/th/>
- อุทยานประวัติศาสตร์เสมือนจริง <http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/index.php/th/>
- ระบบภูมิสารสนเทศ แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม <http://gis.finearts.go.th/fineart/>
6. ฐานข้อมูลงานวิจัย - นักวิจัย สามารถค้นได้ตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่องที่สนใจ
- <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php> - www.researchgate.net
- www.academia.edu - <https://scholar.google.com/>

กำหนดการสอนรายวิชา 2200389 ประติมานวิทยา (ICONOGRAPHY)
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564

วันศุกร์ เวลา 09.00 – 12.00 น. ห้อง 501/21 อาคารมหาจักรีสิรินธร และออนไลน์ผ่านระบบ CU Blackboard

สัปดาห์ ที่	วันศุกร์ที่/ พ.ศ. 2565	หัวข้อการบรรยาย
1	14 ม.ค.	แนะนำรายวิชา * ความรู้พื้นฐานด้านประติมานวิทยา
2	21 ม.ค.	กำเนิดและพัฒนาของศาสนาความเชื่อในชมพูทวีป * การสร้างรูปเคารพอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาและคติความเชื่อ * ประติมานวิทยาในศาสนาฮินดูและพระพุทธศาสนา
3	28 ม.ค.	การเผยแพร่อารยธรรมอินเดียสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
4	4 ก.พ.	ประติมานวิทยายุคแรกในดินแดนประเทศไทย (ครั้งที่ 1) * กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี * กลุ่มวัฒนธรรมเขมร * กลุ่มวัฒนธรรมศรีวิชัย
5	11 ก.พ.	ประติมานวิทยายุคแรกในดินแดนประเทศไทย (ครั้งที่ 2) * กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี * กลุ่มวัฒนธรรมเขมร * กลุ่มวัฒนธรรมศรีวิชัย
6	18 ก.พ.	ประติมานวิทยายุคแรกในดินแดนประเทศไทย (ครั้งที่ 3) * กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี * กลุ่มวัฒนธรรมเขมร * กลุ่มวัฒนธรรมศรีวิชัย
7	25 ก.พ.	ประติมานวิทยาในประเทศสยามตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 – 20 (ครั้งที่ 1) * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์ * กลุ่มวัฒนธรรมอุททอง เชียงแสน ล้านนา สุโขทัย * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ
8	4 มี.ค.	ประติมานวิทยาในประเทศสยามตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 – 20 (ครั้งที่ 2) * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์ * กลุ่มวัฒนธรรมอุททอง เชียงแสน ล้านนา สุโขทัย * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ
9	11 มี.ค.	สัปดาห์สอบกลางภาค: ส่งรายงานความก้าวหน้าของรายงาน
10	18 มี.ค.	ประติมานวิทยาในประเทศสยามตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 – 20 (ครั้งที่ 3) * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์ * กลุ่มวัฒนธรรมอุททอง เชียงแสน ล้านนา สุโขทัย * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ

กำหนดการสอนรายวิชา 2200389 ประติมานวิทยา (ICONOGRAPHY)
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564

วันศุกร์ เวลา 09.00 – 12.00 น. ห้อง 50121 อาคารมหาจักรีสิรินธร และออนไลน์ผ่านระบบ CU Blackboard

สัปดาห์ ที่	วันศุกร์ที่/ พ.ศ. 2565	หัวข้อการบรรยาย
11	25 มี.ค.	ประติมานวิทยาในประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 - 24 (ครั้งที่ 1) * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
12	1 เม.ย.	ประติมานวิทยาในประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 - 24 (ครั้งที่ 2) * กลุ่มวัฒนธรรมอยุธยาและท้องถิ่น
13	8 เม.ย.	ประติมานวิทยาสยามประเทศ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 – 26 * สถาปัตยกรรม * จิตรกรรม * ประติมากรรม * หัตถกรรมและประณีตศิลป์
14	15 เม.ย.	งดการเรียนการสอน : วันสงกรานต์
15	22 เม.ย.	ประติมานวิทยาสยามประเทศ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 – 26 * กลุ่มวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ร่วมสมัย
16	29 เม.ย.	นิสิตนำเสนอรายงานการค้นคว้าศึกษานอกสถานที่ (Field Work)
17	6 พ.ค.	สอบปลายภาค เวลา 09.00 - 12.00 น. (ทั้ง 2 ตอนเรียน)

หมายเหตุ กำหนดการสอนอาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ติดตามดูจากประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย